

تبیین ساختار مناسب سیستم آماد و پشتیبانی تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع

مرتضی مخدومی*^۱

رضا روشنی^۲

حاتم سیفی^۳

چکیده

در این مقاله با استفاده از روش تحقیق توصیفی با رویکرد آمیخته، ساختار جدید آماد و پشتیبانی یگان‌های واکنش سریع در نزاچا مورد بررسی قرار گرفته است. جامعه آماری تحقیق شامل فرماندهان و مسئولین حوزه آماد و پشتیبانی در سطح نیروی زمینی، فرماندهان یگان‌ها و روسای رکن چهارم یگان‌های مذکور به تعداد ۳۰۰ نفر، و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۱۶۸ نفر تعیین گردیده است. یافته‌های تحقیق مشخص نمود سامانه فعلی اگرچه تاکنون جوابگوی نیازها بوده، اما متناسب با تغییرات و تهدیدات آینده لازم است از پویایی، تحرک و چالاکی بیشتری برخوردار گردد. چون گردان‌های مانوری یگان‌های واکنش سریع بصورت مجزا و خودکافی عمل می‌کنند، لذا نباید کاملاً متکی به گردان پشتیبانی تیپ بوده و باید از نظر تعمیرات قادر باشند تعمیرات رده ۲ را انجام دهند. همچنین بنه رزمی و صحرائی گردان‌های مانوری باید توانایی تدارکات یگان را در صورت قطع خطوط آمادی و تدارکاتی را داشته و بتوانند بصورت مجزا از تیپ اقدام نمایند.

واژگان کلیدی:

آماد و پشتیبانی، تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع، ساختار سازمانی و تجهیزات، نوع فرماندهی و کنترل

^۱ کارشناس ارشد مدیریت علوم دفاعی

^۲ دکتری مدیریت دفاعی

^۳ کارشناسی ارشد در مدیریت دفاعی

مقدمه

خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: «در برابر آنان آنچه در توان و قدرت دارید از نیرو و اسبان ورزیده آماده کنید تا به‌وسیله آنها دشمن خدا و دشمن خودتان و دشمنانی غیر ایشان را که نمی‌شناسید ولی خدا آنان را می‌شناسد بترسانید.» (سوره انفال آیه ۶۰) حاکی از همین حقیقت است که فراهم نمودن امکانات و تدارکات نظامی در کنار آمادگی نیروهای مسلح، موجب نمایش اقتدار نظام اسلامی و ارعاب دشمنان خدا و دشمنان مسلمانان می‌داند.

“نوآوری در ساخت و ابتکار در به وجود آوردن روش‌های جدید تسلیحاتی یکی از نوآوری‌های مهم است، اما نوآوری در آموزش، نوآوری در سازمان‌دهی و تشکیلات، نوآوری در شیوه‌های پشتیبانی، نوآوری در دستورالعمل‌های رزمی، همه این‌ها، لازم است.” (بیانات مقام معظم رهبری ۱۱ اسفند ماه ۱۳۹۵ در جمع فرماندهان ارتش)

ارتش ج.ا.ا. مانند همه نیروهای مسلح جهان، حفظ تمامیت ارضی و دفاع از کشور در برابر تهاجم نظامی بیگانگان را بر عهده داشته و بایستی از چنان آمادگی، تحرک و اقتداری برخوردار باشد که بتواند با بهره‌گیری از تمامی امکانات، جرات تعرض را از دشمنان آشکار و نهان سلب نماید. به همین سبب آمویش (لجستیک) برای ارتش‌ها بسیار حائز اهمیت است همچنان که آنتوان هنری جومینی متفکر و نویسنده فرانسوی در سال ۱۸۳۸ م، «لجستیک را هنر علمی تحرک ارتش‌ها تعریف می‌نماید» (کریمی، ۱۳۸۹).

ما در دنیای امروز وارد فضای جدیدی شده‌ایم، فضایی که تهدیدها با گذشته از نظر نوع، شکل و اندازه متفاوت است و در نتیجه با توجه به ساختار و تجهیزات و راه کنش‌های گذشته نمی‌توانیم به‌طور مطمئن وارد عرصه و فضای جنگ‌های آینده شویم. گستردگی و تنوع تهدیدات و لزوم پاسخگویی فوری، ظرفیت محدود پاسخ‌گویی یگان‌های مستقر در نوار مرزی در پاسخگویی به تهدیدات، ضرورت پاسخگویی فوری و بموقع و تخصصی به حوادث و تهدیدات پیش‌رو باعث تشکیل تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع در سطح نیروی زمینی گشته است و این یگان‌ها باید از آمادگی، چابکی و اقتدار لازم برخوردار باشند. (باقری، ۱۳۹۴)

راز موفقیت در صحنه‌های جنگی قرار دادن به‌موقع و به اندازه کافی وسایل و ادوات مورد نیاز در دسترس رزمندگان بوده است، و یک یگان نظامی برای اینکه بتواند ماموریت‌های محوله خود را به خوبی انجام دهد نیاز به یک آماد و پشتیبانی کارآمد دارد تا بتواند نیازهای آن را بموقع و درست پاسخ دهد، زیرا کارکنان هیچ سازمانی دست خالی و بدون فراهم شدن و تامین شدن نیازهایشان نمی‌توانند هیچ فعالیتی را انجام دهند و بثمر برسانند، لجستیک و تدارکات نیروهای نظامی اعم از آماد، سلاح، تجهیزات و ارکان اساسی هر نیروی نظامی است زیرا نیروی

نظامی بدون لجستیک و تدارکات توان ادامه فعالیت‌های خود را نخواهد داشت (کاظمی، ۱۳۹۰).

ضرورت مقابله با تهدیداتی که امروزه متوجه کشور است وجود نیروهای آماده و چابک و واکنش سریع را می‌طلبد و حفظ سرعت عمل در لجستیک تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع نیازمند آن است که کارشناسان حوزه لجستیک بسیار هوشیار و در تمام سطوح نسبت به حیثه فعالیت‌های عملیاتی آگاه باشند. لذا تحقق و به‌روز شدن در خصوص مسئله لجستیک چابک برای کلیه یگان‌های نزاجا نه فقط تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع همواره مورد تأکید است. در این خصوص ساختار سامانه آماد و پشتیبانی نیاز به تغییر در "ساختار سازمان نیروی انسانی" و "تجهیزات" و "نوع فرماندهی و کنترل"، دارد تا بتواند در حوزه‌های مختلف سیستم آماد و پشتیبانی «خدمات آماد، نگهداری و تعمیر، ترابری، تخلیه و بستری کارکنان و خدمات ساختمان و امور کارگری» سریع‌تر دستور گرفته و سریع‌تر وارد مأموریت شوند زیرا نبود مدل مدون و تمرین شده، در بهترین حالت باعث افزایش هزینه‌ها و در بسیاری موارد باعث افزایش تلفات، کاهش پایداری و عدم موفقیت در پشتیبانی از عملیات و در عین حال بدون استفاده ماندن ظرفیت‌های موجود می‌گردد.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

پیشینه پژوهش

جدول (۱) آماد و پشتیبانی نزاجا و صحنه‌ی جنگ‌های آینده

عنوان	آماده و پشتیبانی نزاجا و صحنه‌ی جنگ‌های آینده
محقق	مطالعات گروهی دانشجویان دوره ۲۶ و ۱۰ حرفه‌ای سال ۹۴-۹۵
سؤالات تحقیق	۱- آماد نزاجا در صحنه جنگ‌های آینده چگونه باید باشد؟ ۲- نگهداری و تعمیر در صحنه جنگ‌های آینده چگونه باید باشد؟ ۳- ترابری (حرکات) در صحنه جنگ‌های آینده چگونه باید باشد؟
نتیجه	در تحقیق صورت گرفته برداشت می‌شود، تحرکات در جنگ‌های آینده، چابک سازی آماده‌ها و همچنین خود کافی بودن نگهداری یکی از اولویت‌های مهم است و پشتیبانی سیال را در انجام امور مدنظر داشته باشند، لذا با توجه به تأیید ۹۴/۹۶۴ درصدی جامعه نمونه که از آن‌ها تحقیق و کاوش گردیده، بایستی به موارد فوق به‌عنوان اولویت‌های آماده و پشتیبانی پرداخت تا در جنگ‌های آینده موفقیت حاصل گردد. ضمن اینکه ساختار فعلی گردان پشتیبانی تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع احتمالاً کارایی لازم را نخواهد داشت و بایستی از نظر سازمان و تجهیزات تقویت شود. ضمن اینکه آمویش در تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع باید چابک و متحرک و تخصصی باشد و در انجام تعمیرات وسایل تجاری برون سپاری انجام شود.

جدول (۲) روش‌های به‌کارگیری چابک سازی سامانه آماده و پشتیبانی نزاجا برای مقابله با نیروهای فرامنطقه‌ای

عنوان	روش‌های به‌کارگیری چابک سازی سامانه آماده و پشتیبانی نزاجا برای مقابله با نیروهای فرامنطقه‌ای
محقق	سرهنگ احمد صادقی خردادماه ۱۳۹۱
سؤالات تحقیق	۱- به‌کارگیری روش‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات یگان‌های نزاجا در چابکی و مقابله با نیروهای فرامنطقه‌ای چگونه باید باشد؟ ۲- به‌کارگیری روش‌های مهندسی یگان‌های نزاجا در مقابله با نیروهای فرامنطقه‌ای چگونه باید باشد؟
نتیجه	با به‌کارگیری روش‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات در مراحل آمادی (برآورد، درخواست، نگهداری توزیع اقلام) می‌توان سامانه آماد را برای مقابله با نیروهای فرامنطقه‌ای چابک نمود. با به‌کارگیری روش‌های مهندسی مجدد در مراحل آمادی (برآورد، درخواست، نگهداری و توزیع اقلام آمادی) می‌توان چابک نمود.

جدول (۳) بررسی نحوه آماده و پشتیبانی نزاجا در یگان‌های نزاجا در جنگ ناهمپراز

عنوان	بررسی نحوه آماده و پشتیبانی نزاجا در یگان‌های نزاجا در جنگ ناهمپراز
محقق	دانشجویان دوره ۲۴ و ۸ حرفه ای در سال ۹۲-۹۳
سؤالات تحقیق	۱- نحوه آماده و پشتیبانی یگان‌های نزاجا در جنگ‌های ناهمپراز چگونه باید باشد؟ ۲- سطوح آمادی مناسب برای جواب‌گویی نیازمندی‌های یگان‌های رزمی نزاجا در جنگ ناهمپراز چگونه باید باشد؟ ۳- نحوه‌ی تدارک آماد طبقه ۱ و ۳ یگان‌های نزاجا در جنگ ناهمپراز چگونه باید باشد.
برداشت محققین	در جنگ‌های آینده یگان‌های پشتیبانی با مشکلات عدیده‌ای روبرو می‌باشند بنابراین در انجام عملیات‌های آینده طرح‌ریزی بر اساس جنگ ناهمپراز بوده و ریسک و عدم قطعیت طرح‌ریزی نیز اهمیت داده و مدنظر قرار گیرد. و بایستی از نظر سازمان و تجهیزات تقویت شود.

سوال تحقیق

الف- سوال اصلی: ساختار سامانه آماد و پشتیبانی تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع نزاجا چگونه باید باشد تا به مناسب‌ترین شکل ممکن عمل نماید؟

ب- سوال فرعی:

۱) مناسب‌ترین ساختار نیروی انسانی در مولفه‌های لجستیکی «خدمات آماد، نگهداری و تعمیر، ترابری، تخلیه و بستری کارکنان و خدمات ساختمان و امور کارگری» تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع نزاجا چگونه باید باشد؟

۲) مناسب‌ترین تجهیزات لجستيکی «در حوزه‌های خدمات آآمد، نگهداری و تعمير، ترابری، تخلیه و بستری کارکنان و خدمات ساختمان و امور کارگری» تپ‌های نیرو مخصوص واکنش سريع نزاچا چگونه باید باشد؟

۳) ویژگی‌های الگوی مطلوب فرماندهی و کنترل سامانه آآمد و پشتيباني در حوزه‌های «خدمات آآمد، نگهداری و تعمير، ترابری، تخلیه و بستری کارکنان و خدمات ساختمان و امور کارگری» تپ‌های نیرو مخصوص واکنش سريع چگونه باید باشد؟

مبانی نظری

راهبرد سازمان

اولین قدم در ایجاد و توسعه و طراحی، تهیه و تدوین راهبرد آن می‌باشد. این راهبرد متأثر از راهبرد کلان سازمان بوده و لذا راهبرد سازمان بر روی راهبرد دفتر طراحی و ساختار آن تأثیرگذار می‌باشد بر این اساس اگر سازمانی دارای راهبرد تدافعی و ایستا باشد دفتر طراحی دارای ساختاری با ویژگی‌هایی مانند: تصمیم‌گیری متمرکز، درجه رسمیت بخشی بالا در امور و ... می‌باشد (شعبانی، ۱۳۹۵). اگر سازمان دارای راهبردهای تهاجمی و پویا باشد، ویژگی‌های ساختار سازمانی دفاتر طراحی آن عبارتند از: درجه‌ای رسمیت بخشی کم، تصمیم‌گیری غیرمتمرکز و ... همچنین اگر سازمان دارای راهبرد تحلیل‌گر باشد و در یک محیط در حال تغییر فعالیت نماید، ویژگی‌های ساختار سازمانی دفاتر طراحی آن عبارتند از: تصمیم‌گیری نسبتاً متمرکز، فعالیت‌های جاری قوی، کنترل برای مسایل جدید کمتر و ... بنابراین یکی از مهمترین موضوعات مرتبط با فرآیند طراحی، توسعه و ایجاد دفاتر طراحی در هر سازمان ساختار و شکل سازمانی (متمرکز، نیمه متمرکز، وظیفه‌ای، ماتریسی، و ...) و روابط رسمی بین سازمان و مشتریان می‌باشد. یکی از مهم‌ترین تصمیمات مدیریت در چرخه طراحی و توسعه، تصمیم‌گیری پیرامون انتخاب شکل سازمانی آن است، به عبارت دیگر مدیریت باید تصمیم بگیرد که چگونه کارکنان، سازماندهی و گروه‌بندی شوند و روابط بین آن‌ها چگونه باشد؟ بررسی محققان نشان می‌دهد که عوامل سازمانی، فنی و نیازمندی، عوامل موفقیت در دستیابی به هدف جدید هستند. لذا مدیریت باید در سازماندهی، عوامل سازمانی، متغیرهای فنی و نیازمندی و چگونگی کنش متقابل آن‌ها را مدنظر قرار دهد (شعبانی، ۱۳۹۵).

ساختار هر سازمانی از تعدادی مؤلفه‌های خاص برخوردار است که مشروحاً به بیان آن

می‌پردازیم

(الف) نیروی انسانی: ساختار نیروی انسانی به ۵ عنوان تقسیم می‌گردد: مدیران رده بالا، مدیران میانی، کارکنان فنی، کارکنان خدماتی و سایر کارکنان

(ب) تجهیزات

کلیه وسایل و تجهیزات مورد لزوم در یک ساختار نظامی برابر اصول از پیش تعیین شده به یگان‌ها تقسیم می‌گردند

۱- تجهیزات پیش‌بینی شده جداول سازمان و تجهیزات ۲- تجهیزات غیرسازمانی مورد نیاز (پ) موقعیت جغرافیایی (محیط و مکان)

(ت) نوع ساختار و روابط فرماندهی (رابینز استیفن، ۱۳۸۵)

آماد و پشتیبانی

آماد و پشتیبانی، معادل کلمه لجستیک^۱ و واژه‌های انگلیسی با ریشه یونانی است. در لغت‌نامه معین، لجستیک به عنوان بخشی از علوم نظامی که به حمل و نقل افراد و تجهیزات ارتش اختصاص دارد تعریف شده است (سایت واژه‌یاب). در لغت‌نامه کمبریج از آماد و پشتیبانی (لجستیک) به عنوان سازمان دقیق و منظمی که اجرای یک فعالیت پیچیده را به روش موفق و مؤثر تضمین می‌نماید، یاد شده است (Cambridge Advanced Dictionary, 2016).

لجستیک به معنای شعبه‌ای از فنون نظامی درباره فن لشکرکشی، وسایط نقلیه، تهیه اردوگاه، آذوقه و مهمات لازم برای لشکرکشی است. لجستیک یکی از شعبه‌های علوم نظامی بوده که بعدها به جرگه فعالیت‌های اقتصادی و خصوصی وارد شده است (معدنی‌پور، ۱۳۸۶). درک مفهوم لجستیک که قبلاً برای بسیاری از سازمان‌ها به عنوان یک وظیفه فرعی به شمار می‌رفت امروزه کلید اصلی و حیاتی موفقیت شرکت‌ها و رهبران کسب و کار محسوب می‌گردد (سایت علمی تحلیلی بهترین راهنمای لجستیک). لجستیک عبارت است از کلیه فعالیت‌های مربوط به آماد، ترابری، تعمیر و نگهداری، تخلیه و بستری کردن کارکنان، خدمات ساختمان و امور کارگری. لجستیک شامل طرح‌ریزی (تعیین نیازمندی‌ها) و همچنین اجراست (رستمی، ۱۳۹۱).

مدیریت زنجیره تأمین تجاری^۲ یا نظامی^۳ از دو یا چند سازمان تشکیل می‌شود که به‌طور رسمی از یکدیگر جدا بوده و به وسیله جریان‌های مواد، اطلاعات و جریان‌های مالی به

¹. Logistics

². Supply Chain Management (SCM)

³. Military Supply Chain Management (MSCM)

یکدیگر مرتبط می‌شوند. این سازمان‌ها، بنگاه‌هایی می‌باشند که مواد اولیه، قطعات، محصول نهایی و یا خدماتی چون توزیع، انبارش، عمده فروشی و خرده فروشی تولید می‌کنند (جوشقانی و غفاری توران، ۱۳۹۱). زنجیره تأمین بر تمام فعالیت‌های مرتبط با جریان و تبدیل کالاها از مرحله ماده خام تا تحویل به مصرف کننده نهایی و نیز جریان‌های اطلاعاتی مرتبط با آنها مشتمل می‌شود. به طور کلی، زنجیره تأمین، زنجیره‌های است که همه فعالیت‌های مرتبط با جریان کالا و تبدیل مواد، از مرحله تهیه ماده اولیه تا مرحله تحویل کالای نهایی به مصرف کننده را شامل می‌شود (حسینی و شیخی، ۱۳۸۹). مدیریت زنجیره تأمین در حقیقت یکپارچه‌سازی واحدهای سازمانی در طول زنجیره تأمین و هماهنگ سازی جریان‌های مواد، اطلاعات و مالی را شامل می‌شود (خلیلی دامغانی و تاجیک خاوه، ۱۳۹۴).

آماد و پشتیبانی نظامی

مأموریت آماد و پشتیبانی در سازمان‌های نظامی عبارت است از تلاش در فراهم نمودن زمینه‌های آماد (تدارکات)، ترابری، نگهداری و تعمیر، بهداشت و درمان، تخلیه و بستری کردن مجروحین، مهندسی و امور کارگری، مخابرات و امور متفرقه به منظور ایجاد و حفظ توان و اقتدار نیروهای مسلح و پشتیبانی مداوم از آنها در راستای اجرای موفق و مؤثر عملیات نظامی محوله با آنان (شریفی‌راد و همکاران، ۱۳۸۸). آماد و پشتیبانی (لجستیک نظامی) قسمتی از زنجیره تأمین نظامی است که ارزش زمان و مکان را به آن می‌افزاید؛ به عبارتی با در اختیار گرفتن علم لجستیک، بخشی از زنجیره تأمین که نحوه اجرا و کنترل موجودی و آرایه خدمات و یا اطلاعات مرتبط از محل تولید تا نقطه مصرف و در نهایت برآورده شدن نیازهای رزمی است را می‌توان مدیریت نمود (جوشقانی و غفاری توران، ۱۳۹۱). آماد و پشتیبانی یا فعالیت‌های آمادی، آن قسمت از فنون نظامی است که با مسایلی از قبیل آماد، ترابری، تخلیه، بستری کردن، تعمیر و نگهداری، امور کارگری و ساختمان و امور متفرقه سر و کار داشته و تهیه طرح‌ها و اجرای آن را شامل می‌گردد؛ به عبارت دیگر کلیه فعالیت‌های مربوط به آماد، نگهداری، ترابری، حرکات و خدمات را آماد و پشتیبانی گویند (بینام، ۱۳۹۰). در ارتش مدیریت آماد و پشتیبانی به کلیه فعالیت‌های هماهنگ شده‌ای اطلاق می‌گردد که بررسی و برآورد نیازهای بخش‌های مختلف ارتش از قبیل وسایل و ابزارآلات، ماشین‌آلات و تجهیزات، تأسیسات، قطعات و مواد را در بر می‌گیرد و کلیه امور مربوط به تهیه، تولید، ذخیره‌سازی، حمل و نقل، انبارداری، توزیع، جابه‌جایی برابر دستورالعمل‌های موجود را شامل می‌شود (کاظمی، ۱۳۹۰).

ابعاد آماد و پشتیبانی

عناصر آماد و پشتیبانی شامل منابع و فعالیت‌هایی هستند که به صورت یک مجموعه کلی و هماهنگ از هدف‌های مؤسسه تولیدی، خدماتی و یا عملیات نظامی پشتیبانی می‌نماید. این عناصر و وظایف آنها در نیروهای مسلح عبارتند از:

تدارکات و آماد: پیش‌بینی، برآورد، تهیه و پشتیبانی (خرید و تولید)، انبارداری، ذخیره‌سازی و توزیع (تدارک‌رسانی)

جابه‌جایی و تحرک: ترابری و جابه‌جایی، بارگیری، تخلیه و بستری کردن.

نگهداری و تعمیر: نگهداری، پیشگیری، تعمیرات و آماده‌سازی.

ساختمان و مهندسی: ایجاد ساختمان، کاربری و گسترش تسهیلات، برقراری راه‌های ارتباطی (شریفی‌راد و همکاران، ۱۳۸۸).

اجزای مفهومی آماد و پشتیبانی در سازمان‌های نظامی - انتظامی شامل موارد زیر است: پیش‌بینی و برآورد نیازمندی‌های سازمان؛ تأمین و خرید نیازمندی‌های سازمان از منابع داخلی و خارج از کشور؛ تولید نیازمندی‌های سازمان در موارد مجاز؛ جابه‌جایی و ترابری اقلام تهیه شده از منابع تأمین و تولید به آمادگاه‌ها و انبارها؛ کنترل کیفیت نیازمندی‌های تهیه شده؛ ذخیره‌سازی و انبارداری اقلام تهیه شده و کنترل موجودی در آمادگاه‌ها و انبارهای اصلی و فرعی؛ بسته‌بندی؛ توزیع اقلام تهیه شده؛ جابه‌جایی و ترابری اقلام توزیع شده از انبارها و آمادگاه‌های اصلی به فرعی و از فرعی به مصرف‌کنندگان و کاربران نهایی؛ نگهداری و تعمیرات اقلام و تجهیزات پس از توزیع به مصرف‌کنندگان و کاربران نهایی و در حین بهره‌برداری؛ جابه‌جایی و ترابری کارکنان و اقلام و تجهیزات واحدها و یگان‌ها؛ ایجاد تسهیلات و تأسیسات استقراری واحدها و یگان‌ها؛ اسکان و خدمات مهندسی و تأسیساتی و خدمات نگهداری محیط و فضای کاری و عملیاتی؛ خدمات رفاهی نگهداری کارکنان، تغذیه، خواب و استراحت، تفریح، تربیت‌بدنی و روحیه؛ خدمات بهداشتی و درمانی کارکنان (نصرت‌پناه و همکاران، ۱۳۹۵).

آماد و پشتیبانی از سه رکن اصلی تدارکات و آماد، نگهداری و تعمیر، جابه‌جایی (ترابری) تشکیل شده است. آماد علم طرح‌ریزی و جابه‌جایی و نگهداری نیروها عمدتاً شامل طراحی و توسعه و فراهم‌سازی و انبار و انتقال و توزیع مواد و اقلام؛ جابه‌جایی و تخلیه و بستری کردن نیروها در صورت لزوم؛ فراهم‌سازی و ساخت و نگهداری و جابه‌جایی تجهیزات و ارایه خدمات می‌باشد (رستمی، ۱۳۷۸). نگهداری عبارت است از کلیه اعمالی که وسایل موجود در ارتش را در یک وضعیت قابل استفاده نگاه‌داشته و یا به یک وضعیت قابل

استفاده بر گرداند. ترابری (حرکات)، تغییر مکان افراد، وسایل و تجهیزات و سایر نیازمندی‌های نظامی با انواع وسایل ترابری (کشتی، راه آهن، خودرو، لوله، هواپیما و بالگرد) را می‌گویند (بینام، ۱۳۹۰).

اصول آماد و پشتیبانی

اصول آماد و پشتیبانی در هر کشوری متأثر از رهنامه‌ها (دکترین) و سیاست‌های دفاعی و پیمان‌های امنیتی دفاعی آن کشور می‌باشد و از این رو در اصول آماد و پشتیبانی کشورهای مختلف می‌توان تفاوت‌هایی را نیز مشاهده نمود. موارد شش‌گانه زیر از جمله اصولی است که در همین رابطه در بخش لجستیک از کتاب دایرةالمعارف نظامی دفاع بین‌المللی به رشته تحریر درآمده است (شریفی‌راد و همکاران، ۱۳۸۸):

- ۱) اصل وحدت هدف: تلاش مشترک، وابستگی متقابل و یکپارچگی کارکردی، فهم و اعتماد متقابل، همکاری و کار گروهی.
 - ۲) اصل آمادگی: دوراندیشی و قضاوت نظامی، تعیین نیازمندی‌ها، هماهنگی در برنامه‌ریزی و برنامه‌ها.
 - ۳) اصل کارآمدی: آمادگی عملیاتی، امکان‌پذیری و قابل‌باور بودن، بسندگی و پایداری، پراکندگی و حفاظت.
 - ۴) اصل صرفه‌جویی: حذف موارد عدم کارایی و اتلاف، اثربخشی نقش در برابر اثربخشی هزینه، عقلانی‌سازی، استاندارد سازی و تخصصی کردن پشتیبانی یکپارچه.
 - ۵) اصل واکنش‌پذیری و مسئولیت: انگیزه و شتاب به سمت جلو، کنترل محلی و متمرکز منابع پشتیبانی پیش‌گیرانه، تعهد نسبت به انجام وظیفه.
 - ۶) اصل ابتکار و کاردانی: تنوع مهارت‌ها، خلاقیت و نوآوری.
- از موارد زیر به‌عنوان اصول آماده و پشتیبانی یاد شده است که در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران نیز مطرح و مورد استفاده قرار می‌گیرد: آماد و پشتیبانی و مسائل مربوط به آن یکی از مسئولیت‌های فرماندهی است؛ آماده و پشتیبانی (لجستیک) و راه‌کنش (تاکتیک) غیرقابل تفکیک می‌باشند؛ انعطاف‌پذیر بودن طرح‌های آماد و پشتیبانی؛ سادگی و مداومت طرح‌های آماد و پشتیبانی؛ صرفه‌جویی؛ بسندگی آماد و پشتیبانی؛ معاف کردن یگان‌های رزمی از کارهای پشتیبانی؛ مداومت آماد و پشتیبانی (بینام، ۱۳۹۰)

رهنامه تاکتیکی نگهداری و تعمیر

پشتیبانی مداوم و موثر در نگهداری و تعمیر تجهیزات با تهیه طرح‌های جامع، افزایش قابلیت انعطاف یگان‌های نگهداری و استفاده از منابع محلی ضمن رعایت اصل سادگی فریب و صرفه جویی (امیری، ۱۳۹۴)

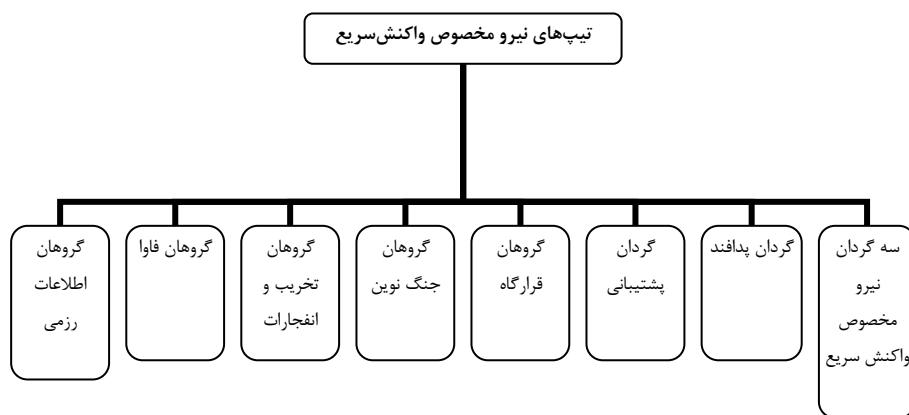
رهنامه تاکتیکی جهت آماد

۱- ایجاد پشتیبانی آمادی اثر بخش و مستمر با تهیه طرح‌های جامع ۲- ذخیره‌سازی مناسب ۳- اعمال صرفه‌جویی ۴- بکارگیری منابع بومی و طبیعی ۵- کاهش آسیب‌پذیری و منابع آمادی ضمن رعایت اصل سادگی و فریب به منظور پشتیبانی از انواع عملیات یگان‌ها (آقاپور، ۱۳۹۴)

رهنامه تاکتیکی یگان‌های ترابری

۱- پشتیبانی ترابری یگان‌ها با تهیه طرح‌های جامع، ۲- انجام حرکات سریع ترابری، ۳- رعایت صرفه‌جویی در حرکات، ۴- به کارگیری منابع نظامی و غیر نظامی، ۵- کاهش آسیب‌پذیری امکانات ترابری، ۶- انعطاف نگهداری (آقاپور، ۱۳۹۴)

سازمان تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع

پشتیبانی آمادی تیپ

برای تحقق عملیات پشتیبانی آمادی تیپ عناصری فعالیت می‌کنند که شاخص‌ترین آن‌ها فرماندهی گردان پشتیبانی و زیرمجموعه آن، بنه گردان و بنه گروهان است.

مسئولیت رئیس رکن چهارم تیپ در رابطه با آماد و پیش تیپ

(۱) کنترل بر یگان‌های سازمانی و مأمور به‌غیراز کنترل عملیاتی گروهان اداری که شامل:

۱- نظارت و کنترل تاکتیکی تمام یگان‌های گردان پشتیبانی، که در منطقه بنه تیپ مستقر هستند.

۲- حرکات را سازمان داده و با تطبیق طرح‌های تاکتیکی با طرح‌های پشتیبانی گسترش یگان‌های تابعه تیپ را هدایت نماید.

۳- مسئولیت آموزش کارکنان و یگان‌های گردان پشتیبانی تیپ و یگان‌های تابعه؛

۴- پیشنهاد از برای پدافند هوایی در تأسیسات آماد و پیش؛

۵- همکاری با ستاد یگان‌های پشتیبانی شونده در مورد طرح‌های تأمین منطقه عقب و کنترل خسارات منطقه؛

۶- همکاری با ستاد یگان‌های پشتیبانی شونده در مورد تأسیسات و راه‌های اصلی که به منطقه پشتیبانی تیپ منتهی می‌شود (آقاپور، ۱۳۹۴).

(۲) پشتیبانی خدمات رزمی تیپ

به‌گونه‌ای از پشتیبانی‌ها و کمک‌ها گفته می‌شود که به یگان‌های عملیاتی در زمینه آماد و ترابری نگهداری و تعمیر و خدمات اداری و ارائه می‌شود که شامل موارد زیر است:

الف) آماد (منه‌ای آماد طبقه ۸) این پشتیبان به‌وسیله دسته‌های پشتیبانی گروهان آماد و ترابری و گروهان نگهداری و تعمیر و آماد طبقه ۸ به‌وسیله گروهان بهداشت و درمان صورت می‌گیرد.

ب) ترابری برای عملیات پشتیبانی خدمات رزمی در تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع و این پشتیبانی به‌وسیله گروهان آماد و ترابری برای آمادهای طبقه ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷ و ۱۰ در گروهان نگهداری و تعمیر برای آماد طبقه ۹ در گروهان بهداشت و درمان برای آماد طبقه ۸ انجام می‌گیرد (کاظمی، ۱۳۹۰).

تأسیسات صحرائی فرماندهی گردان پشتیبانی تیپ

تأسیسات صحرائی فرماندهی گردان پیش تی در نقطه‌ای بنام منطقه پشتیبانی تیپ احداث می‌شود. این منطقه قسمتی از منطقه تیپ است که پاسگاه فرمانده و قسمت اعظم یگان‌های سازمانی زیر امر و یا مأمور به فرماندهی گردان پشتیبانی در آن قرار دارند. همچنین ممکن است شامل یگان‌های پشتیبانی رزمی و آماده و پشتیبانی ارتش و سپاه باشد که به‌صورت

مستقل در منطقه پشتیبانی تیپ انجام وظیفه می‌نمایند. فرماندهی گردان پیش تی علاوه بر پشتیبانی یگان‌های فرماندهی گد پیش در منطقه بنه گردان را نیز تقویت نموده و همچنین یگان‌هایی را که در منطقه پشتیبانی تیپ عمل می‌کنند پشتیبانی می‌نماید (آقاپور، ۱۳۹۴).

گروهان آماد و ترابری

مأموریت

انجام امور آمادی تیپ و یگان‌های زیر امر تمام اقلام آمادی به‌استثنای آماد طبقه ۵، بهداشت و درمان، قطعات یدکی، قطعات و آماده‌های هوایی و فراهم نمودن ترابری زمینی مورد لزوم تیپ برای توزیع آماده‌ها و ترابری آماده‌های ذخیره تیپ (امیری، ۱۳۹۵).

مقدورات

الف- دریافت آماد از آمادگاه صحرایی و توزیع بین یگان‌های تابعه ب- تهیه و نگهداری آماد و تجهیزات ذخیره تیپ پ- تهیه وسایل ترابری برای حرکات تاکتیکی در صورت لزوم ت- وسایل ترابری برای پشتیبانی آمادی ث- کردن تمام طبقات آمادی منهای آماد طبقه ۵، ۸، ۹ ج- تاسیس نقطه جمع‌آوری اقلام بازیافتی تیپ چ- گروهان آماد و ترابری در صورت لزوم همانند یک یگان پیاده‌نظام قادر به دفاع از خود و تأسیسات مربوطه در مقابل حملات دشمن است (امیری، ۱۳۹۵).

دسته آماده‌ها

وظایف دسته آماده‌ها

الف- همکاری با دفتر آماده‌ها در مورد احتیاجات کلیه طبقات آمادی منهای طبقه ۵، ۸، ۹ و دستگاه‌های رمز کننده؛

ب- همکاری با دفتر آماده‌ها در مورد برآورد نیازمندی‌ها و صدور برگ درخواست؛

پ- بررسی مجدد درخواست یگان‌ها با در نظر گرفتن مقدار درخواست؛

ت- انبار کردن و نگهداری ذخیره آماده‌ها مطابق اصول انبارداری و توزیع بین یگان‌های تابعه

ث- رسیدگی به امور اقلام و تجهیزات فرسوده از لحاظ جمع‌آوری، طبقه‌بندی و تخلیه (آقاپور، ۱۳۹۴).

مأموریت دسته ترابری

با تحرک ۱۰۰٪ موظف به اجرای مأموریت‌های زیر است.

الف- فراهم ساختن ترابری به‌منظور توزیع کلیه طبقات آمادی به‌استثنای آماد طبقه ۵؛

ب- ترابری آمادهای ذخیره تیپ؛ پ- تأمین خودرو در صورت نیاز به‌منظور تغییر مکان قرارگاه و گروهان اداری؛ ت- تکمیل کمبود ترابری برای سایر عناصر تیپ. (امیری، ۱۳۹۴)

دفتر آماد تیپ (قسمت کنترل موجودی)

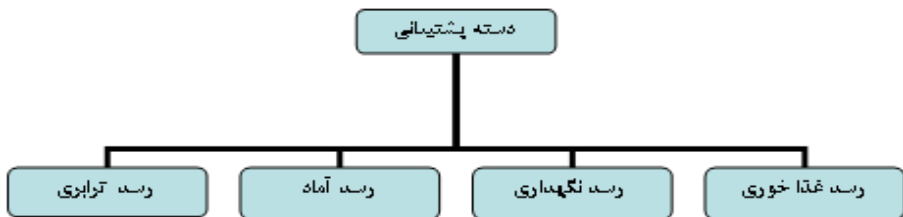
وظایف دفتر آمادهای تیپ

الف- ارائه توصیه‌های لازم به فرمانده گردان پشتیبان تیپ و ستاد او در امور مربوط به آماد و خدمات؛ ب- برآورد کلیه احتیاجات آمادی، نگهداری سوابق، آمادهای دریافتی، تحویل موجودی؛ پ- تهیه طرح‌های آمادی و خدماتی و نظارت بر اجرای آن‌ها (آقاپور، ۱۳۹۴)

افسر مهمات تیپ

افسر مهمات تیپ در چهارچوب تعیین‌شده به‌وسیله فرماندهی پشتیبانی تیپ با رکن ۳ و ۴ ارتباط نزدیک داشته و ممکن است بدون اجازه فرماندهی گردان پشتیبانی با رکن ۳ و ۴ تماس داشته باشد. دفتر افسر مهمات مکانی برای کنترل آماد مهمات یگان‌های سازمانی و مأمور به تیپ است که به‌طور معمول در پاسگاه فرماندهی گردان پشتیبانی مستقر است و در بعضی از موارد نیز لازم است که افسر مهمات تیپ یا نماینده او یک نقطه کنترل مهمات در منطقه‌ای که انجام مأموریت او مفید باشد (کریمی، ۱۳۹۶).

دسته پشتیبانی گردان پشتیبانی اعزامی به گردان‌های واکنش سریع

فرماندهی دسته پشتیبانی که در منطقه بنه تیپ قرارگرفته و عملیات آماد و پشتیبانی را کنترل و نظارت می‌کند، قسمت اعظم دسته پشتیبانی به‌طور معمول در بنه صحرائی گردان عمل می‌کند و قسمت کوچکی از رسد نگهداری مانند کامیون‌های تعمیراتی با کارکنان مناسب ممکن است با بنه صحرائی گردان کار کنند (کاظمی، ۱۳۹۰).

یکی از اصول آماد عدم درگیری یگان‌های رزمی در امور آمادی و تدارکاتی است لذا در سازمان تیپ نیرو مخصوص واکنش سریع دسته‌های پشتیبانی و دسته نگهداری را منجمد و در سازمان گردان پیش سه دسته پشتیبانی در نظر گرفته شده که در صورت اعزام به مأموریت این دسته‌ها به گردان‌های نیرو مخصوص واکنش سریع مأمور و کلیه امورات یگان مذکور را انجام می‌دهند و سازمان دسته پشتیبانی در شکل زیر عبارت است از یک رسد نگهداری و تعمیر، یک رسد ترابری، یک رسد آماد و بالاخره یک رسد نهارخوری (کاظمی، ۱۳۹۰)

رسد ترابری: رسد ترابری با کارکنان و کامیون‌های مربوطه به نحوی سازمان داده شده که بتوان آماده‌ها را از قسمت پشتیبانی نقاط تقسیم به یگان‌های وابسته به گردان برساند.

مأموریت

الف- فراهم کردن وسیله ترابری به منظور جابه‌جایی کلیه طبقات آمادی به غیر از آمادهای طبقه ۸ و ۹ ب- جابه‌جایی آمادهای ذخیره پ- تأمین خودروی لازم جهت تکمیل سامانه حمل و نقل سایر عناصر گردان

ح- هماهنگ نمودن اعمال مربوط به حرکات ترابری با حفظ ارتباط منطقی میان یگان‌های پشتیبانی شونده و پشتیبانی کننده؛

خ- توانایی جابه‌جایی آمادهای با اتخاذ صورت‌بندی نفوذی در محدوده منطقه رزم؛

د- هدایت عملیات ترابری در مسیرهای مواصلاتی و شبکه‌های آمادی؛

ذ- انجام عملیات پشتیبانی ترابری با رعایت اصل صرفه جویی و انعطاف پذیری؛

ر- اجرای به‌موقع عملیات نگهداری سازمانی جهت خودروهای موجود با توجه به شرایط تهدید.

(۲) رسد آماده‌ها: رسد آمادهای به نحوی سازمان داده شده که بتواند درخواست آمادی یگان‌ها را (غیر از قطعات یدکی) دریافت و آن‌ها را برای ارسال به گردان حمل نماید و به محض دریافت، آمادهای را نگهداری و سپس در گردان توزیع نماید (امیری، ۱۳۹۵).

مناسبات فرماندهی در یگان‌های نظامی

(۱) سازمانی: یگانی است که جزء اساسی سازمانی را تشکیل داده و در جدول مربوطه نیز پیش‌بینی شده است (رستمی، ۱۳۹۰).

(۲) منتسب: یگان‌ها یا افرادی هستند که در جدول سازمان پیش‌بینی نشده است و برای مدت طولانی به یگان یا سازمان دیگر تخصیص داده می‌شوند، یگان یا سازمان دریافت‌کننده مسئول انجام کلیه یا قسمت عمده کارهای اساسی یگان‌ها و افراد منتسب خواهد بود (رستمی، ۱۳۹۰).
 (۳) زیر امر: یگانی است که به‌طور موقت به یگانی غیر از یگان اصلی خود مأمور می‌گردد، مسئولیت‌های آمادی، اداری، آموزشی و عملیاتی این یگان به عهده یگان دریافت‌کننده خواهد بود، مگر در دستور واگذاری مورد دیگری ذکر شده باشد. معمولاً مسئولیت‌های مربوط به نقل‌وانتقال و ترفیع کارکنان در اختیار فرمانده اصلی است. یگان‌های هم‌اندازه به یکدیگر مأمور نمی‌شوند مگر در توپخانه که گروه گردانی توپخانه را تشکیل می‌دهد (رستمی، ۱۳۹۰).

(۴) کنترل عملیاتی: در کنترل عملیاتی یگانی به‌منظور انجام وظایف مختلف، واگذاری هدف‌ها، ترکیب با یگان‌های زبردست و کمک در انجام مأموریت در اختیار یگان دیگر قرار می‌گیرد. رابطه کنترل عملیاتی شبیه زیر امر بودن است فقط در اینجا هیچ‌گونه مسئولیت اداری و آمادی برای یگان دریافت‌کننده ایجاد نمی‌شود (رستمی، ۱۳۹۰).

(۵) در نقش پشتیبانی: هنگامی که نیرویی بدون جدا شدن از یگان اصلی خود یک نیروی دیگر را به موجب یک دستور در اجرای مأموریتش کمک کند، حفاظت نماید، یا عمل او را تکمیل نماید یا سبب پیشروی یا نگه‌داشتن آن گردد نقش نیروی اولی را پشتیبانی گویند (رستمی، ۱۳۹۰).

به طور کلی جایگاه دفاتر طراحی در سازمان‌ها و شرکت‌ها می‌تواند به صورت‌های ذیل باشد:

۱- متمرکز ۲- نیمه متمرکز ۳- غیر متمرکز

هر سازمان با توجه به مأموریت، کارکردها و شرایط سازمانی خود می‌تواند یکی از این سه مدل را انتخاب و اجرا نماید (خلیلی، ۱۳۹۴). خصوصیات و موارد استفاده این سه مدل عبارتند از:

متمرکز

- ۱- یک دفتر طراحی خدمات خود را به کلیه واحدها ارائه می‌دهد.
- ۲- درجه انعطاف پذیری سیستم پایین و درجه رسمیت آن بالاست.
- ۳- در سازمان یا شرکت موضوعات پروژه‌های طراحی و نوآوری در محصول و خدمات از تعامل واحدهای مختلف با هم تعریف می‌گردند.
- ۴- سازمان یا شرکت دارای پروژه‌های طراحی بزرگ و با افق زمانی بلند مدت بوده و برای کل سازمان یا شرکت تعریف می‌شوند (خلیلی، ۱۳۹۴).

نیمه متمرکز

- ۱- علاوه بر یک مرکزیت که در سطح کل سازمان فعالیت می‌کند، واحدهای دیگری نیز در سطح هر یک از بخش‌ها وجود دارند.
- ۲- در این ساختار، درجه رسمیت ساختار سازمانی نسبت به ساختار متمرکز، کمتر و از انعطاف-پذیری بیشتری برخوردار است.
- ۳- فعالیت‌های طراحی در سطح واحدها انجام شده و واحد مرکزی وظیفه هدایت، برنامه‌ریزی و تخصیص منابع را بر عهده دارد (خلیلی، ۱۳۹۴).

غیرمتمرکز

- ۱- هر واحدی دارای دفتر طراحی مختص به خود می‌باشد و به تناسب نیازهای خود به تدوین برنامه می‌پردازد.
- ۲- انعطاف‌پذیری در این ساختار بسیار بالا بوده و قابلیت پاسخگویی به تغییرات محیطی وجود دارد.
- ۳- اکثر برنامه‌های طراحی و توسعه در بخش‌های کاری و ارتباط با مشتری تعریف و تصویب می‌شود.
- ۴- پروژه‌های با ریسک سرمایه‌گذاری بالا و با اهمیت استراتژیک در سطح مدیریت ارشد سازمان به تأیید می‌رسند.
- ۵- بخش‌های تولید، ارتباط با مشتری، فروش و غیره دارای واحدهای مستقل تحقیقاتی هستند. در این ساختار هدایت مؤثر فعالیت‌های مختلف واحدهای طراحی و جلوگیری از موازی‌کاری و انحراف از راهبردهای سازمان نیازمند ارتباطات قوی و مدیریت نظام‌مند می‌باشد (خلیلی، ۱۳۹۴).

روش‌شناسی تحقیق

نوع تحقیق کاربردی می‌باشد زیرا نتیجه تحقیق مورد استفاده نیروهای نظامی بوده و کاربرد آن دستیابی به ساختار مناسب سامانه‌های آماد و پشتیبانی تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع می‌باشد به عبارت دیگر محقق در جستجوی دست‌یابی به یک سومندی علمی بوده است لذا محقق از روش تحقیق توصیفی با رویکرد آمیخته (ترکیبی از کمی و کیفی) استفاده نموده و تجزیه و تحلیل اطلاعات و داده‌ها بدین صورت انجام گرفت که ابتدا با دعوت از تعداد ۷ نفر از خبرگان اتاق فکر تشکیل و برای ایجاد مبانی نظری تحقیق استفاده شد و سپس اطلاعات حاصله از تشکیل اتاق فکر، مصاحبه و مطالعه منابع مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و سپس به منظور تأیید اطلاعات کیفی از اطلاعات کمی (پرسش‌نامه‌های ارسالی) استفاده گردید. جامعه

آماری تحقیق متشکل از فرماندهان و مسئولین حوزه آماد و پشتیبانی در سطح نیروی زمینی، فرماندهان یگان‌ها و روسای رکن چهارم یگان‌ها نیرو مخصوص مشغول هستند و حداقل دارای بیست سال سابقه خدمت بوده و همه از تجربیات فراوان و ارزنده‌ای پیرامون موضوع مورد پژوهش برخوردار می‌باشند. با توجه به اینکه موضوع تحقیق در رابطه با یگان‌های نیرو مخصوص واکنش سریع نژاجا است. برای نمونه‌گیری از جامعه آماری، از فرمول کوکران با ضریب خطای 5٪ استفاده شده و حجم نمونه ۱۶۸ نفر تعیین و نمونه‌گیری به شیوه تصادفی طبقاتی انجام شد.

$$n = \frac{N \times z_1 - \alpha^2 \times pq}{N \alpha^2 + z_1 - \alpha^2 \times pq} = \frac{300 \times 1.96^2 \times (0.5)(0.5)}{300 \times 0.05^2 + 1.96^2 (0.5)(0.5)} = 168$$

تجزیه و تحلیل یافته‌ها

تحلیل محتوایی حاصل از مطالعه منابع، مدارک، نظریه‌های مرتبط و مصاحبه با صاحب‌نظران گویای این مطلب است که ساختار سامانه آماد و پشتیبانی در تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع باید در سه مؤلفه ساختار نیروی انسانی، تجهیزات و نوع فرماندهی و کنترل مورد بررسی قرار گیرد. این بررسی باید قادر باشد روش‌های مناسب پشتیبانی از تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع را در پنج حوزه خدمات آماد (تهیه و تأمین، توزیع، انبارداری، طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی)، ترابری (زیرساخت، وسایل نقلیه، بهره‌برداری)، خدمات ساختمانی و امور کارگری (خدمات صحرائی، خدمات پادگانی، خدمات بهداشتی، سایر خدمات) تخلیه و بستری کارکنان (انتقال مجروحین و شهدا، امداد و بهداشت، بستری کردن) و نگهداری و تعمیر (بازدید، رفع عیب، تعمیرات دوره‌ای) فراهم آورد.

جدول شماره (۴) مولفه‌ها و شاخص‌های سامانه آماد و پشتیبانی

متغیر	ابعاد	مؤلفه	شاخص
تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع	ساختار	نیروی انسانی	خدمات آماد
			نگهداری
			ترابری
			خدمات ساختمان و امور کارگری
			تخلیه و بستری کارکنان

سازمانی	روابط سازمانی	فرماندهی
مامور		
منتسب		
کنترل عملیاتی		
خدمات آماد	تجهیزات	ساختار
نگهداری		
ترابری		
خدمات ساختمان و امور کارگری		
تخلیه و بستری کارکنان		

جدول (۵) زیر شاخص‌های ساختار نیروی انسانی و تجهیزات

ردیف	شاخص های آماد و پشتیبانی	سنجه
۱	خدمات آماد	توزیع
		انبارداری
		تهیه و تأمین
		طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی
۲	ترابری	زیرساخت
		وسایل نقلیه
		بهره‌برداری
۳	نگهداری و تعمیر	بازدید
		رفع عیب
		تعمیرات دوره‌ای
۴	خدمات ساختمانی و امور مهندسی	خدمات صحرایی
		خدمات پادگانی
		خدمات بهداشتی
		سایر خدمات
۵	تخلیه و بستری کارکنان	انتقال مجروحین و شهدا
		امداد و بهداشت
		بستری کردن

جدول (۶) ابعاد و شاخص‌های قسمت‌های درگیر امورات پشتیبانی تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع

متغیر	ابعاد	مولفه	شاخص
تیپ نیرو مخصوص واکنش سریع	آماد و پشتیبانی	رکن چهارم تیپ	آماد
			نگهداری و تعمیر
			ترابری
			خدمات
		گردان پشتیبانی	خدمات آماد
			نگهداری و تعمیر
			ترابری
		شعبه اداری آماد گردان های نیرو ویژه	آماد
			نگهداری و تعمیر
			ترابری
			خدمات
			تخلیه و بستری کارکنان
		دفتر مهمات	توزیع
			انبارداری
			تهیه و تأمین
			طرح‌ریزی و برنامه-ریزی
		دفتر آماد ها گردان پشتیبانی	توزیع
			انبارداری
			تهیه و تأمین
			طرح‌ریزی و برنامه-ریزی

یافته‌های کمی تحقیق

تجزیه و تحلیل ساختار نیروی انسانی سامانه آماده و پشتیبانی تیپ‌های نیرو مخصوص

واکنش سریع

جدول (۷) وضعیت کارایی ساختار رده‌های اعزامی گردان پشتیبانی به گردان‌های نیرو مخصوص واکنش سریع

ابعاد	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
ترابری	۰	٪۸	٪۲۴	٪۴۸	٪۲۰
خدمات آماد	۰	٪۱۳	٪۲۰	٪۵۷	٪۱۰
نگهداری و تعمیر	۰	٪۱۱	٪۴۴	٪۳۵	٪۹
تخلیه و بستری کارکنان	۰	٪۱۰	٪۲۱	٪۴۱	٪۲۸
متفرقه	۰	٪۲۰	٪۳۵	٪۳۰	٪۱۵

از جدول ترسیم شده و مقدار به دست آمده از میانگین می‌توان نتیجه‌گیری نمود.

۱) ۶۸ درصد از حجم نمونه عنوان داشتند که رسد ترابری اعزامی از گردان پشتیبانی به گردان‌های نیرو مخصوص، بصورت کم و خیلی کمی جوابگوی امورات ترابری گردان‌های نیرو مخصوص می‌باشد.

۲) ۶۷ درصد از حجم نمونه عنوان داشتند که رده‌های اعزامی (رسد آماد و غذا خوری) از گردان پشتیبانی به گردان‌های نیرو ویژه، بصورت کم و خیلی کمی جوابگوی امورات ترابری گردان‌های نیرو مخصوص می‌باشد.

۳) ۵۵ درصد از حجم نمونه عنوان داشتند که رده‌های نگهداری و تعمیر اعزامی از گردان پشتیبانی به گردان‌های نیرو ویژه، جوابگوی امورات نگهداری و تعمیر گردان‌های نیرو مخصوص می‌باشد.

۴) ۶۹ درصد از حجم نمونه عنوان داشتند که پست‌های امداد و نجات اعزامی از گروهان بهداری به گردان‌های نیرو مخصوص بصورت کم و خیلی کمی جوابگوی امورات بهداشت و درمان گردان‌های نیرو مخصوص می‌باشد.

جدول (۸) میزان کافی بودن تجهیزات در هر یک از ابعاد آماد و پشتیبانی تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع

ابعاد	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
ترابری	۰	٪۱۹	٪۲۲	٪۴۹	٪۱۰
خدمات آآمد	۰	٪۲۰	٪۲۵	٪۴۸	٪۷
نگهداری و تعمیر	۰	٪۱۸	٪۳۵	٪۳۲	٪۱۵
تخلیه و بستری کارکنان	۰	٪۱۵	٪۲۰	٪۴۸	٪۱۷
خدمات مهندسی و ساختمانی و امور کارگری	۰	٪۲۰	٪۴۲	٪۲۰	٪۱۸

از جدول ترسیم شده و مقدار به دست‌آمده از میانگین می‌توان نتیجه‌گیری نمود.

(۱) ۵۹ درصد از حجم نمونه عنوان داشتند که تجهیزات و خودروهای رسد ترابری اعزامی از گردان پشتیبانی به گردان‌های نیرو ویژه، بصورت کم و خیلی کمی جوابگوی امورات ترابری گردان‌های نیرو مخصوص می‌باشد.

(۲) ۵۵ درصد از حجم نمونه عنوان داشتند که تجهیزات رسدهای اعزامی (رسد آآمد و غذا خوری) از گردان پشتیبانی به گردان‌های نیرو ویژه، بصورت کم و خیلی کمی جوابگوی امورات ترابری گردان‌های نیرو مخصوص می‌باشد.

(۳) ۵۳ درصد از حجم نمونه عنوان داشتند که تجهیزات رسدهای نگهداری و تعمیر اعزامی از گردان پشتیبانی به گردان‌های نیرو ویژه، جوابگوی امورات نگهداری و تعمیر گردان‌های نیرو مخصوص می‌باشد.

(۴) ۶۵ درصد از حجم نمونه عنوان داشتند که تجهیزات و آمبولانس‌های پست‌های امداد و نجات اعزامی از گروهان بهداری به گردان‌های نیرو ویژه، بصورت کم و خیلی کمی جوابگوی امورات بهداشت و درمان گردان‌های نیرو مخصوص می‌باشد.

جدول (۹) میزان کارایی قسمت‌های اصلی حوزه آماد و پشتیبانی در تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع

ابعاد	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
رکن چهارم تیپ	۷٪	۴۷٪	۲۹٪	۱۳٪	۷٪
گردان پشتیبانی	۰	۵٪	۲۵٪	۵۳٪	۱۷٪
شعبه اداری آماد گردان‌های نیرو ویژه	۰	۰	۲۶٪	۳۱٪	۴۲٪
دفتر مهمات	۰	۱۵٪	۴۸٪	۲۰٪	۱۷٪
دفتر آمادها	۰	۲۴٪	۵۰٪	۱۹٪	۷٪

از جدول ترسیم شده و مقدار به دست آمده از میانگین می‌توان نتیجه‌گیری نمود.

۱) ۸۳ درصد «۲۹٪ متوسط، ۴۷٪ زیاد و ۷٪ خیلی زیاد» از حجم نمونه عنوان داشتند که رکن چهارم تیپ کارایی لازم را جهت انجام امور پشتیبانی تیپ را دارا می‌باشد با توجه به بالا رفتن سازمان رکن چهارم تیپ جوابگوی امورات آماد و پشتیبانی تیپ و یگان‌های تابعه را دارا می‌باشد.

۲) ۶۰ درصد «۵۳٪ کم و ۱۷٪ خیلی کم» از حجم نمونه عنوان داشتند که با توجه به سازمان پیش‌بینی شده برای گردان پشتیبانی این یگان بصورت کم و خیلی کمی جوابگوی آمادی و پشتیبانی تیپ و گردان‌های نیرو مخصوص می‌باشد.

۳) ۷۳ درصد «۳۱٪ کم و ۴۲٪ خیلی کم» از حجم نمونه عنوان داشتند که با توجه به سازمان پیش‌بینی شده برای گردان نیرو مخصوص در حوزه اداری و آماد و پشتیبانی شعبه اداری آماد گردان‌های نیرو مخصوص بصورت کم و خیلی کمی جوابگوی آمادی و پشتیبانی خود و یگان‌های تحت امر می‌باشد.

۴) ۶۳ درصد «۴۸٪ متوسط و ۱۵٪ زیاد» از حجم نمونه عنوان داشتند که دفتر مهمات تیپ کارایی لازم را جهت انجام امور «طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی، توزیع، تهیه و انبارداری» مهمات را دارا می‌باشد و جوابگوی امورات آماد و پشتیبانی مهمات تیپ و یگان‌های تابعه را دارا می‌باشد.

۷۴(۵) درصد «۵۰٪/متوسط و ۲۴٪/زیاد» از حجم نمونه عنوان داشتند که دفتر آمده‌های تیپ کارایی لازم را جهت انجام امور «طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی، توزیع، تهیه و انبارداری» کلیه آمادها را دارا می‌باشد و جوابگوی امورات آآمد و پشتیبانی تیپ و یگان‌های تابعه را دارا می‌باشد.

جدول (۱۰) نوع روابط فرماندهی در هر یک از ابعاد آآمد و پشتیبانی

ابعاد	سازمانی	مامور	منتسب	کنترل عملیاتی
ترابری	٪۳۸	٪۳۲	٪۲۰	٪۱۰
خدمات آآمد	٪۴۳	٪۲۳	٪۱۸	٪۱۶
نگهداری و تعمیر	٪۳۲	٪۳۵	٪۲۲	٪۱۱
تخلیه و بستری کارکنان	٪۲۵	٪۴۳	٪۲۰	٪۱۲
خدمات ساختمانی و امور کارگری	٪۵۴	٪۲۵	٪۱۲	٪۹

از جدول ترسیم شده و مقدار به دست‌آمده از میانگین می‌توان نتیجه‌گیری نمود رسدهای اعزامی از گردان پشتیبانی در ابعاد "ترابری"، "خدمات آآمد"، "خدمات ساختمانی و امور کارگری" جزء سازمانی گردان‌های نیرو مخصوص واکنش سریع باشند مناسب‌تر و در ابعاد "نگهداری و تعمیر" و "تخلیه و بستری" تیم‌های اعزامی از گردان پشتیبانی و گروهان بهداشت و درمان بصورت مامور صورت گیرد مناسب می‌باشد.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

- ۱- چون گردان‌های سازمانی تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع بصورت مجزا و خودکافی عمل می‌کنند لذا ساختار سامانه آآمد و پشتیبانی کاملی را باید داشته تا بتوانند در صورت طولانی شدن عملیات و قطع خطوط ارتباطی و مواصلاتی به نحو احسن عمل نمایند.
- ۲- گردان‌های مانوری باید از نظر تجهیزات و آلتیه‌های تعمیراتی مجهز شده و نگهداری و تعمیر این یگان‌ها خودکافی باشد و نیایستی متکی به اعزام رسدهای تعمیراتی گردان پشتیبانی باشند و بتوانند تعمیرات رده ۲ را انجام دهند.

۳- چون گردان‌های سازمانی تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع بصورت مجزا و خودکافی عمل می‌کنند لذا باید امکانات و تجهیزات و نیروی انسانی کافی جهت احداث اورژانس درجه ۳ را دارا باشند.

۴- جهت ایجاد چابکی در یگان‌های نیرو مخصوص واکنش سریع و کاهش نیروی انسانی به بحث هوشمندسازی خدمات آمادی و نگهداری و ترابری که باعث سرعت، دقت، کنترل بهتر و کاهش هزینه‌ها و نظارت بهتر بر سامانه آماد و پشتیبانی دارد بیشتر پرداخته شود

۵- کنترل تمرکزی کلیه امور لجستیکی و اجرای غیر تمرکزی از اولویت‌های اصلی تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع می‌باشد.

۶- توجه ویژه به آموزش، علی‌الخصوص چند حرفه‌ای بودن کارکنان پایور از الزامات اساسی جهت تیپ‌های نیرو مخصوص واکنش سریع با توجه به مجزا و خودکافی عمل نمودن این یگان‌ها در ماموریت‌های محوله.

۷- مجزا شدن وظایف باعث ایجاد سدهایی در ارتباطات سازمانی می‌شود. مجزاسازی بخش‌ها باعث خدشه‌دار شدن و کند شدن روند هماهنگی، همکاری و تشخیص صحیح ارزش بقیه فعالیت‌ها است. از این رو غالباً به برخی وظایف به دیدی پست و دست دوم نگاه می‌شود.

۸- یکپارچه سازی و ادغام استعدادها در تیم‌ها و گروه‌های کاری باعث گرایش بیشتری به کار جمعی و گروهی یگان‌ها می‌شود، که با مامور نمودن رندهای تعمیرات این یکپارچگی سازمان کمتر شده و چالش‌های زیادی از جمله عدم کنترل صحیح و عدم هماهنگی در امورات آماد و پشتیبانی می‌گردد.

۹- سازمان رکن چهارم گردان‌های نیرو مخصوص از ۴ نفر به یک نفر کاهش یافته و این امر باعث پایین آمدن راندمان کاری در امر پشتیبانی گردیده است و حتی‌الامکان نسبت به اختصاص حداقل ۳ نفر جهت انجام امورات مربوطه اقدام لازم صورت گیرد.

۱۰- پایه و اساس نگهداری عبارتست از نگهداری سازمانی با توجه به حذف دسته‌های نگهداری و تعمیر و رسد ترابری نگهداری سازمانی به نحو احسن بعمل نمی‌آید و این امر باعث مشکلات عدیده‌ای برای یگان خواهد شد.

۱۱- حذف خودروهای ترابری سنگین از سازمان گردان‌های نیرو مخصوص واکنش سریع باعث می‌شود گردان در ترابری مهمات و نیازمندی بطور کامل وابسته به گردان پشتیبانی تیپ گردیده و گردان پشتیبانی توان کامل پشتیبانی ترابری گردان‌های نیرو مخصوص واکنش سریع را ندارد.

۱۲- نيروي انساني و تجهيزات گردان پشتيباني قابليت پشتيباني همه جانبه را از نظر پخت غذا و انجام امور اما دى گردان‌هاي نيرو مخصوص را ندارد و بايد خود گردان نيز سازمان حداقل ضعيفي در اين رابطه داشته باشند.

۱۳- باتوجه به اينكه گردان‌هاي مانوري فاقد دسته‌هاي پشتيبان و دسته بهداري و دسته نگهداري بصورت سازماني مي‌باشد لذا نمي‌تواند بر روي امورات آما د و پش بصورت كامل مديريت اعمال نمايد و اين امر باعث بروز مشكلات جدى در يگان‌ها مي‌گردد و باعث ايجاد خلاهاي زيادى در امورات مي‌گردد.

پشنهادات

- ۱- سازمان ركن چهارم گردان‌ها نيرو مخصوص احيا شود تا در امر تداركات مشكلي پيش نيايد
- ۲- رسدهاي اعزامى گردان پشتيباني بصورت زير امر لحاظ گردد زيرا در اين رابطه مسئوليت‌هاي آما دى، ادارى، آموزشى و عملياتى اين يگان به عهده يگان دريافت‌كننده خواهد بود و اين باعث نظارت يگان دريافت‌كننده و يگان اعزام‌كننده مي‌گردد و اين امر باعث کاهش مشكلات آما دى گردان‌ها خواهد شد.
- ۳- جهت تدارك بهتر اقلام على الخصوص مهمات تعداد خودروهاي سنگين در سازمان گردان‌هاي نيرو مخصوص لحاظ گردد.
- ۴- آموزش چند مهارته كاركنان، تا بتوانند در جهت جبران كمبود سازمان بتوان از كاركنان مذكور استاده نمود.

منابع

- اميرى عليرضا فرماندهى گروهان نگهداري گردان پش، (۱۳۹۴)، مراپش نزاجا
- اميرى عليرضا فرماندهى گردان پشتيباني تيپ و منطقه (۱۳۹۵) مراپش نزاجا
- آقا پور عبدالله، ركن چهارم، انتشارات مراپش، (۱۳۹۴)
- آقا پور عبدالله، آئين‌نامه گروهان آما د و ترابري گردان پش، (۱۳۹۲)، مراپش نزاجا،
- باقرى، محمد حسن (۱۳۹۴)، طرح‌ريزى و هدايت عمليات مشترك و مركب، دانشگاه فرماندهى و ستاد
- بينامين (۱۳۹۰)، طرح‌ريزى آما ده و پشتيباني در عمليات پشتيباني خدمات رزمى، انتشارات دانشگاه فرماندهى
- جمعى از مولفان، معرفى سيستم‌هاي مديريت اطلاعات لجستيك در نيروهاي مسلح (۱۳۹۴) انتشارات دانشگاه امام حسين

- خلیلی دامغانی، کاوه و تاجیک خاوه، مریم (۱۳۹۴) مقاله ارائه یک مدل برنامه‌ریزی آرمانی برای کاهش
- دودانگه، محمود و حمیدی، علی (۱۳۹۲)، لجستیک و کارکردهای آن، مرکز مطالعات و پژوهش‌های
- رستمی، محمود (۱۳۹۰)، فرهنگ واژه‌های نظامی، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، تهران.
- روشنی، رضا (۱۳۹۶) مدیریت لجستیک انتشارات دانشگاه دافوس
- حسنلو، خسرو (۱۳۸۸)، مروری بر مفاهیم جنگ، موسسه آموزشی و تحقیقات صنایع دفاعی، مرکز آینده
- صراف جوشقانی، حسن و غفاری توران، حسین (۱۳۹۱)، مقاله " بهینه‌کاوی در مدیریت زنجیره تأمین
- عیسانی، حسین (۱۳۸۸)، مقاله " نگرش سیستمی به فرایندها و کارکردهای آماده و پشتیبانی نظامی"،
- فشارکی، مهدی و آقاجانی، امین (۱۳۹۱)، لجستیک تشخیص و پاسخ، مؤسسه آموزشی و تحقیقاتی
- کاظمی، بابک (۱۳۹۰)، مدیریت تدارکات و آماد و پشتیبانی، انتشارات فرمانش، تهران.
- کریمی یاور (۱۳۸۹)، آشنایی با مأموریت و سازمان یگان‌های مهماتی، انتشارات مراپش
- کریمی، علی (۱۳۹۲)، کاربرد فن‌آوری اطلاعات در لجستیک، انتشارات دانشگاه امام حسین تهران،
- گروه مولفین - رسته لجستیکی دانشگاه جامع امام حسین (علیه‌السلام) مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین
- مجله علمی پژوهشی مدیریت زنجیره تأمین، مرکز مطالعات و پژوهش‌های (MSCM) "نظامی